

Kjære veteraner

8. mai

Vi stopper opp ved freden og fredsarbeidet i dag.

Per 2014 er det anslått at rundt 100 000 nordmenn har deltatt i til sammen cirka 100 internasjonale operasjoner, inkludert Tysklandsbrigadene.

Her i Kongeparken står vi også på historisk grunn når vi i dag setter fokus på fredsarbeidet som er en viktig del av norsk historie.

Dere veteraner er en viktig del av norsk historie.

Her i Nybergsund samlet de lokale Milorgstyrkene seg den 9. mai 1945. Det som hadde vært grensepolitets stasjon her på Viknes under krigen, ble basen for Milorg-ledelsen med Arne Hammer i spissen.

De kom tungt bevæpnet over grensa ved Lutnes, og de kom i mer eller mindre ordnede tropper fra de ulike avdelingene i Trysil.

I Bygda samlet Milorg-mannskapet i gruppe 24214 seg på Saga.

De grov fram våpnene og gjorde seg klare, men til hva?

Sindre Aasheim som var troppssjef, tok Kragen på ryggen og satte seg på sykkelen. Med harde tråkk og hjertet i halsen, syklet han forbi tyskerbrakkene og gjennom Bygda til Arneborg.

Ingenting skjedde.

Det var fred.

Men fredsarbeidet i Trysil startet ikke i 1945.

I 1905 stod flere et par hundre tryslinger og engerdøler oppstilt her ved Karlsund i Nybergsund. De var bevæpnet og skulle forsvare grensa da Norge erklærte sjølstendighet fra Sverige.

De hadde fått sin soldatopplæring gjennom skytterlagene. Du kan fortsatt oppleve *Tusenmeteren* på Østby der østbyingne lå og øvde på kamp mot sine naboer. Så de ble mobilisert med blandede følelser.

Som mange andre i grenseområdet hadde Gjermund Skjæraasen mange venner på svensk side i 1905. Da han ble mobilisert og fikk og uniform og våpen, slo han klart fast

- Je løsner itte et skudd mot svenska!

Og på svensk side var det tilsvarende tilstander. En svenske at hadde hørt at norske tropper kunne komme når som helst - de måtte komme seg vekk.

Kjerringa tok det ikke så alvorlig.

- Nej, kommer nordmännen, da får jag va hemnma og hålla kaffepannan varm.

I nyere tid har Norge deltatt i mange internasjonale fredsoperasjoner. Også tryslingene har vært med. Rundt 50 000 nordmenn deltok i Tysklandsbrigadene etter andre verdenskrig, hvorav en god del tryslinger. Det ble for mange et sterkt møte med den tapende krigsmakten – på hjemmebane. Da de gikk ombord i båten ut Oslofjorden var deres bakgrunn tyskerbrakker og en rimelig konfliktfri hverdag i Trysil. I Tyskland fikk de en svært viktig oppgave med å sikre en ny og varig fred i Europa.

Tryslingene har vært med i Kongo, på Gaza og i Libanon. De siste tiårene har det vært fredsbevarende operasjoner på Balkan og i Afghanistan. Noen av våre har vært der de brutale krigene i nyere tid har blitt forsøkt nedkjempet med fredsbevarende styrker. I perioder har det vært umulig, men over tid ser en at felles, internasjonal fredsinnsett betyr noe.

En av de som har vært ute er dagens krans-nedlegger, Ola Sjøli. Han var i UNIFIL-styrkene i Libanon. Ola var i den første kontingenten som dro nedover i 1978. Etter seks måneders tjeneste kom Ola hjem. Han hadde opplevd kamper i det svært betente området. Opplevelsene i krigens grenseland har aldri sluppet taket. Slik er det mange veteraner. Å være i fredsbevarende styrker, er det samme som å delta i en krig – som en tredjepart. De nøytrale, de som skal hjelpe blir fort del av konflikten. Det de tar del i setter seg fast i kroppen. Det var lite debrifing og oppfølging av de som tjenestegjorde i Gaza og Libanon. Sindre Aasheim som syklet gjennom Bygda 8. mai 1945 hadde mareritt hver natt i mange år etter sine opplevelser under krigen. Det kan dere som står her som veteraner i dag kjenne dere igjen i. Å skape fred er krevende. Det kreves både personlig styrke - og godt forberedte styrker for å kunne lykkes. 40 år etter at Jon stod vakt der, er det ganske fredelig på grensa mot Israel i Sør-Libanon. Det er en skjør fred, men folk har bygd sine liv der – og de har kunnet gjøre det fordi noen har stått vakt.

I 1988 fikk FN's fredsbevarende styrker fredsprisen^o
- for deres innsats som har gitt viktige bidrag til realiseringen av en av de grunnleggende prinsippene i FN.

En fredspris som også tryslinger og våre veteraner kan være med å ta æren for.

En heder for å ha gått i mellom, en heder for å gitt det lille, men viktige bidraget til å gjøre våre skjøre verden en til en litt mer fredelig plass.